

»Zelena knjižnica« na Osnovni šoli Mladika

Green Library at Primary School Mladika

Urška Hlupič Voda

Izveček

V knjižnici Osnovne šole Mladika potekajo različne dejavnosti, ki se spreminjajo z namenom privabiti v knjižnico čim več bralcev in jih navdušiti za branje. Tokrat sem se odločila izpeljati projekt Zelena knjižnica, da bi spodbudila varovanje okolja in hkrati branje knjig z ekološko tematiko. Pri izvedbi knjižnično informacijske ure sem uporabila knjige z ekološko tematiko, eko družabne igre in učenje z gibanjem.

Ključne besede:

ekobranje, ekologija, zelena knjižnica, okoljska vzgoja, ločevanje odpadkov

UDK: 028.5:502/504

Abstract

The Primary School Mladika library organizes and rotates various activities with the aim of attracting as many readers as possible and inspiring them to read. This time, I decided to implement the project called Green Library to help raise awareness of environmental protection and encourage the reading of books addressing environmental topics. In implementing a library information hour, I used ecology books, eco board games and movement-based learning.

Key words:

eco-reading, ecology, green library, environmental education, waste sorting

UVOD

Kot družba se še vedno premalo zavedamo, kako pomemben za življenje in obstoj je naš odnos do narave in okolja, v katerem živimo. Zaradi nezmanjšanega neodgovornega izkoriščanja in onesnaževanja narave je ekološka katastrofa vedno hujša, s posledicami pa se bodo morale soočiti prihodnje generacije. Da bi kljub omejenim možnostim vsak lahko naredil svoj del pri zaustavljanju brezglavega potrošništva, je dobro, da že najmlajše opozarjamo na to problematiko in skupaj z njimi iščemo načine, kako s svojim načinom življenja lahko prispevamo k varovanju in ohranjanju našega okolja.

Vzgoja mladih za varstvo okolja je danes ključnega pomena, saj s tem otroke že od vstopa v šolo navajamo, da ob vsaki dejavnosti poskrbijo tudi za naše okolje. V kolikor jih bomo že od vsega začetka navajali na eko način življenja, bodo to ozavestili in bo to postalo rutina.

Ker je OŠ Mladika že več let ekošola, sem se odločila, da bom v mesecu aprilu izvedla projekt »Zelena knjižnica«. Le-ta je bil izveden v okviru ur knjižnično informacijskih znanj. Cilj je bil, da se učenci podučijo o okoljski vzgoji s poudarkom na ločevanju odpadkov skozi t. i. eko knjige in različnih iger. V »Zeleno knjižnico« so bili vabljeni vsi učenci od 1. do 9. razreda.

ZELENA KNJIŽNICA

Ideja o Zeleni knjižnici prihaja iz sosednje Hrvaške. Leta 2014 je Hrvaška knjižnična zveza ustanovila delovno skupino Zelenih knjižnic z idejo, da bi bilo treba uvesti spodbujanje trajnostnega razvoja knjižnic, ki se je začela leta 2011 s projektom Zelene knjižnice Društva knjižničarjev Istre.

Izraz »zelena knjižnica« se najpogosteje uporablja v dveh pomenih. Prvi pomen se nanaša na zgradbo knjižnice, ki je bila zasnovana in zgrajena tako, da škodljivo ne vpliva na okolje.

Drugi pomen izraza zelena knjižnica se nanaša na knjižnične programe in storitve, ki so

namenjeni razvoju zelene pismenosti, to je ozaveščenosti o trajnostni družbi in varstvu okolja, razvijanju veščin kritičnega mišljenja na okoljske teme, pa tudi pridobivanje znanj in veščin, potrebnih za izboljšanje kakovosti življenja.

V Sloveniji je bila prva Zelena knjižnica Knjižnica Franca Ksavra Meška Ormož, tako imenovani »zeleni program« so začeli izvajati leta 2016. V poletnih mesecih so pripravili četrtkovske zeliščarske popoldneve. Knjižničarji so se za projekt tudi izobraževali. V letu 2017/18 so izmenjevali izkušnje preko programa Erasmus+. V letu 2018 so se pridružili vsehrvaškemu projektu Zelena knjižnica in razširili idejo tudi v Slovenijo. Temu vzoru so sledile še nekatere splošne knjižnice po Sloveniji.

ZELENA KNJIŽNICA NA OŠ MLADIKA

V mesecu aprilu 2019 je v šolski knjižnici OŠ Mladika prvič potekal projekt »Zelena knjižnica« z namenom širiti znanje o skrbi za okolje s pomočjo knjig in iger ter spodbuditi učence, da se pridružijo projektu Ekobranje za ekoživljenje, ki poteka v okviru Ekošole.

Knjižnica je bila odeta v zelene barve in opremljena z informacijami o varovanju okolja. Vsi učitelji so bili vabljeni, da presodijo, pri katerih predmetih bi lahko izkoristili znanje o ločevanju odpadkov, in se prijavijo na izvedbo ure knjižnično informacijskih znanj. Predlog je bil, da se ura izvede medpredmetno z naravoslovjem. Od 1. do 5. razreda pri usklajevanju urnika ni bilo težav. Tudi 6. in 7. razred sta knjižnico obiskala v okviru naravoslovja. Za osmošolce je bila načrtovana ura z medpredmetno povezavo geografije, vendar zaradi neuspešne uskladitve urnika ura ni bila izvedena. Učenci 9. razreda so imeli uro v okviru slovenščine in so ob koncu ure dobili nalogo napisati oceno knjige.

POTEK IZVEDBE URE

Za uvodno motivacijo so učenci od 1. do 3. razreda prisluhnili zgodbi z naslovom *Mala*

Če bomo otroke že od vsega začetka navajali na eko način življenja, bodo to ozavestili in bo to postalo rutina.

Ideja o Zeleni knjižnici prihaja iz sosednje Hrvaške, kjer je bila leta 2014 ustanovljena delovna skupina Zelenih knjižnic z idejo spodbujanja trajnostnega razvoja knjižnic.

V Sloveniji je bila prva Zelena knjižnica Knjižnica Franca Ksavra Meška Ormož, tako imenovani »zeleni program« so začeli izvajati leta 2016.

Rožica, ki jo je napisala naša učenka Danaja Frangež. Skozi zgodbo so spoznali nevarnost odlaganja odpadkov v naravo.

Učenci od 4. do 9. razreda pa so prisluhnili zgodbi Jana in Jane, ki sta glavna lika v knjigi *Raziščimo predelovanje odpadkov*. Na koncu te knjige je tudi kviz. Učenci so se že ob vstopu v knjižnico oblikovali v štiri skupine. Skupine so se najprej pomerile v kvizu, in sicer je vsaka skupina dobila dve vprašanji, za pravilen odgovor pa so prejeli točko.

Naslednja naloga za vse učence od 1. do 9. razreda je bilo razvrščanje odpadkov. Vsaka skupina je dobila natisnjene različne koše za smeti in sličice (izrezane iz reklam) raznih živil. Naloga je od njih zahtevala, da sličice razvrstijo na slike košev, v katerega bi pospravili odpadek od živila. Vsi učenci so dobili točko, saj z ločevanjem odpadkov nimajo težav.

Slika 1: Razvrščanje odpadkov

Sledil je pogovor o tem, katerih smeti še nismo omenili. To so seveda nevarni odpadki. Skozi pogovor smo pojasnili, zakaj so nevarni, kako jih ločevati in kako rokovati z njimi. Sledila je

igra iskanje nevarnih odpadkov. Vsaka skupina je dobila kocko s piktogrami za nevarne odpadke, igralno ploščo s piktogrami, ki so imeli tudi razlago, kaj piktogram pomeni, ter sličice nevarnih odpadkov. Vsak učenec je vrgel kocko, prebral, kaj pomeni piktogram na ploskvi kocke in poiskal sličico z izdelkom, ki ima prav tak piktogram. Sličico z nevarnim odpadkom je nato postavil na ustrezen piktogram na igralni plošči. Tudi pri tej nalogi ni bilo večjih težav.

Slika 2: Razvrščanje piktogramov o nevarnih odpadkih

Učenci 1. vzgojno-izobraževalnega obdobja pa so namesto igre o nevarnih odpadkih čistili reko Dravo. Na modrem papirju, ki je predstavljal reko Dravo, so bili ribe in odpadna embalaža. S pomočjo ribiške palice so morali izvleči stvari, ki v reko ne sodijo. Pri tej igri so učenci urili tudi motoriko.

Ob koncu ure smo povzeli, kaj novega smo se naučili, in omenili, kakšni so kriteriji za sodelovanje v projektu Ekobranje za ekoživljenje.

Slika 3: Čiščenje reke Drave

SKLEP

Učenci so bili nad izvedbo ure navdušeni. Ura se je razlikovala od klasične, saj je potekala v drugem prostoru in učenci so bili večino časa aktivni. Srečali so se z novimi aktivnostmi in pridobili uporabno znanje.

Pozitiven odziv učencev na promocijo branja vsebin z ekološko tematiko kaže na to, da so takšni projekti dobra motivacija za branje. Takšne ure pa so popestritev vsakodnevnega dela. Zmagovalne skupine so bile nagrajene z revijami z ekološko vsebino. Projekta se bomo lotili tudi v naslednjem šolskem letu z novimi vsebinami. ●

Viri in literatura

Frangež, D. (2012). *Mala rožica*. Bevke: Smar-team. *Knjižnica Frana Ksavra Meška Ormož – Zelena knjižnica*. Pridobljeno: 7. 1. 2020 s spletne strani: <http://orm.sik.si/pages/napovednik/projekti/zelen-na-knjiznica.php>

Košmrlj, M. (2012). *Eko družabne igre*. Jezero: Morfem.

Lambilly, E. (2015). *Raziščimo predelovanje odpadkov*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Projekt Zelena knjižnica za zeleni Zagreb. Pridobljeno: 7. 1. 2020 s spletne strani: <http://www.kgz.hr/hr/projekt-zelena-knjiznica-za-zeleni-za-greb/32340>

URŠKA HLUPIČ VODA, prof. slovenščine, knjižničarka na OŠ Mladika

Naslov: OŠ Mladika, Žnidaričevo nabrežje 1, 2250 Ptuj

E-naslov: urska.hlupic@mladika.si